

PEDAGOGIA SOCIAL

Curs acadèmic: 2005/2005

Professor: Xavier Úcar

Departament: Pedagogia Sistemàtica i Social

1. CONTRIBUCIÓ DE LA MATÈRIA A LA FORMACIÓ DELS PEDAGOGS I PEDAGOGUES.

Les darreres dècades han estès l'educació fora del seu marc tradicional, l'escola. En l'actualitat l'educació i la formació impregnen i estructuren bona part de les activitats que configuren la nostra vida social i professional.

La matèria Pedagogia Social proporciona als futurs professionals una visió panoràmica dels diversos processos educatius i de formació que es donen a l'àmbit social i aporta eines concretes per a desenvolupar intervencions socioeducatives.

En ésser una assignatura generalista es troba íntimament relacionada amb totes aquelles que es focalitzen sobre els diferents àmbits de intervenció que la configuren. També amb aquelles que tracten sobre les característiques dels participants en els processos d'intervenció socioeducativa i, en darrer terme, amb les que s'ocupen de les metodologies específiques d'intervenció en aquests àmbits i amb aquells participants.

2. OBJECTIUS I COMPETÈNCIES

OBJECTIUS	COMPETÈNCIES
1. Conèixer i reflexionar grupalment sobre la història, conceptualització actual i els paradigmes d'interpretació i intervenció en Pedagogia Social	• Interpretar teories, polítiques, investigacions i informes d'educació • Tenir una visió global i capacitat de resposta a problemes de l'educació actuals • Detectar els diferents llocs en els que es pot donar l'aprenentatge • Conèixer els processos d'ensenyament i aprenentatge i la seva complexitat • Analitzar críticament la complexitat de la societat actual
2. Conèixer les tecnologies, els professionals, les metodologies i els àmbits d'intervenció de la Pedagogia Social.	• Assumir la necessitat de promoure el treball interdisciplinar i de participar en el. • Detectar els diferents llocs en els que es pot donar l'aprenentatge • Conèixer els processos d'ensenyament i aprenentatge i la seva complexitat
3. Analitzar i conèixer en profunditat un àmbit	• Competència per a la intervenció directa en

específic d'intervenció en Pedagogia Social	processos o problemes educatius • Elaborar estudis i recerques
4. Dissenyar i/o avaluar un projecte d'intervenció socioeducativa en un àmbit concret de la realitat social.	• Elaborar, assessorar i intervenir en problemes o processos educatius • Elaborar programes d'intervenció i avaluació • Competència per a la intervenció directa en processos o problemes educatius • Diagnosticar necessitats i proposar projectes de millora • Elaborar i avaluar materials didàctics i instruments. • Planificació i disseny curricular

3. CONTINGUTS

1. La “Nova Pedagogia Social”
2. El context socioeconòmic: globalització, antiglobalització i noves relacions socials
3. El context polític: Estat del benestar, ciutadania i agents i xarxes socials
4. El Sistema Català de Serveis socials i els professionals de la pedagogia social
5. El context educatiu: educació no formal i pedagogies de la societat civil.
6. La cultura i la Pedagogia Social: Models i identitats culturals
7. La història de la Pedagogia Social.
8. La Pedagogia Social, l'Educació Social i el Treball Social: conceptualització i relacions.
9. Els àmbits d'intervenció de la Pedagogia i l'Educació Social
10. La metodologia de la intervenció en Pedagogia Social.
11. El disseny de programes d'intervenció en Pedagogia Social

4. PLA DE TREBALL I HORES ESTIMADES

1. Ensenyament-Aprenentatge **presencial**

Activitats realitzades **a l'aula** sota la direcció del professor:

- exposició del professor
- exposicions grupals dels estudiants
- debats, seminaris

- treball en grup
- cine fòrum
- prova de control dels coneixements

2. Ensenyament-Aprenentatge **dirigit**

Activitats realitzades sota la direcció del professor **fora de l'aula**

- projecte tutoritzat
- treballs individuals i en grup
- Pòster: mapa d'un àmbit d'intervenció pedagògic social
- lectures orientades
- tutories: presencials i virtuals
- Elaboració grupal de temes

3. Ensenyament-Aprenentatge **autònom**

Activitats realitzades per l'estudiant **fora de l'aula**

- estudi personal: preparació
- organització d'apunts i material
- recerca d'informació
- lectures d'ampliació dels temes
- tutories lliures: individuals o en grup

4.- Hores estimades i sessions previstes per a l'estudiant

Tipus E-A	Hores	Sessions.
E-A presencial	37h.	Sessions amb gran-grup (12 sessions x 1h) : 12 h. Sessions amb gran-grup (9 sessions x 2h) : 18 h. Sessions en grup-seminari (5 sessions x 1h x 2 subgrups): 5 h Prova de control dels coneixements: 2 h.
E-A dirigit	111 h.	Treball individual i en grup
E-A autònom	32 h.	Lliure disposició
Total	180 h.	

5.- Hores estimades i sessions previstes pel professor

Tipus E-A	Hores	Sessions.
E-A presencial	42h.	Sessions amb gran-grup: Exposicions teòriques (9 sessions x 1h): 9 h. Sessions amb gran-grup Exposicions teòriques (9 sessions x 2h) : 18 h Sessions amb gran-grup: Cine forum (3 sessions x 1h): 3 h. Sessions en grup-seminari Treball sobre articles i temes elaborats pels estudiants (5 sessions x 1h x 2 subgrups): 10 h Prova de control dels coneixements: 2 h.
E-A dirigit	40 h.	Tutories Projecte tutoritzat i poster
E-A	60 h.	Preparació classes, correccions, etc.

autònom		
Total	142 h.	

6.- Pla de treball professor-estudiants

distribució de tasques i hores estimades del pla de treball					
E-A presencial	professor	<u>explicació:</u> ▪ <i>temes-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, i 12</i>	Prova de control dels coneixements	<u>seminaris</u> ¹ : ▪ <i>temes 9 i 10</i>	▪ <u>cine fòrum</u> ▪ <i>temes 8, 9, 10</i>
	42 h	▪ 27 h	▪ 2 h	▪ 10 h.	▪ 3 h
	estudiant	▪ Assimila. ▪ Pren notes ▪ Planteja dubtes ▪ Contrasta opinions	▪ Resol	▪ Expossa. ▪ Debat. ▪ Contrasta. ▪ Sintetiza	▪ Expossa. ▪ Debat. ▪ Contrasta. ▪ Sintetiza
	37 h	▪ 27 h	▪ 2 h	▪ 5 h	▪ 3 h

distribució de tasques i hores estimades del pla de treball						
E-A dirigit	professor	▪ <u>projecte tutoritzat</u> ² : ▪ <i>tema 11</i>	▪ <u>lectures orientades</u> ³ ▪ <i>temes 8, 9 i 10</i>	▪ <u>Poster: Mapa d'un àmbit</u> ▪ <i>Tutories</i>	<u>seminaris</u> ⁴ : ▪ <i>temes 9 i 10</i>	▪ <u>cine fòrum</u> ⁵ ▪ <i>temes 8, 9 i 10</i>
	40 h	▪ 30 h		▪ 10 h		
	estudiant	▪ busca, contrasta i elabora informació ▪ debat ▪ resol	▪ Llegeix ▪ Analitza críticament ▪ sintetitza ▪ valora	▪ Navega ▪ Busca i contrasta informació	▪ Llegeix ▪ Treball individual i en petit grup	▪ Visionat de les pel·lícules ▪ Treball individual i en petit grup
	111 h	▪ 40 h	▪ 42 h	▪ 10 h	▪ 12 h	▪ 7h.

distribució de tasques i hores estimades del pla de treball		
E-A	professor	▪ tutories i atenció alumnes ▪ preparació classes ▪ preparació de la prova de control dels coneixements ▪ Correccions de proves, pòsters, etc. ▪ coordinació altres professors
	60 h	

¹ Desdoblament de grups. Es calculen 10 sessions (5 per subgrup) d'1 hora

² Tutories en petit grup

³ Es calcula la lectura de tres articles pels seminaris presencials i la lectura i elaboració de la recensió d'un llibre.

⁴ Es calcula la elaboració individual i grupal d'un tema que s'ha d'exposar a classe.

⁵ Es calcula el visionat de tres pel·lícules i el treball d'anàlisi i elaboració de la presentació en petit grup.

autònom	estudiant	▪ estudi personal: ▪ preparació de proves i autorganització del material	▪ tutories lliures	▪ lectures d'ampliació
	32 h	▪ 25 h	▪ 2 h	▪ 5 h

5. AVALUACIÓ I ACREDITACIÓ DELS APRENENTATGES

	CRITERIS	Nota	% Final
Presencial	1. Assistència i participació activa a les classes teòriques i pràctiques i als fòrums	0'25	
	2. Prova de control dels coneixements	6'5	
Dirigit	3. Pòster	1'25	
	4. Recensió	1'75	
Autònom	5. Autoinforme d'avaluació	0'25	
	TOTAL	10	50%

Dirigit	6. Projecte tutoritzat	10	50%
	NOTA FINAL		100%

6. MATERIALS

A) PROPORCIONATS PEL PROFESSOR

- Guia de temes per a l'elaboració grupal del pòster
- Relació temporitzada d'articles a llegir pel treball dirigit
- Calendari d'activitats de l'assignatura
- Normes pel desenvolupament dels projectes tutoritzats
- Normes per a elaborar la recensió del llibre

B) BIBLIOGRAFIA

B.1- Manuals generals i específics

1. CARIDE, J.A. (2005) **Las fronteras de la Pedagogía social. Perspectivas científica e histórica**. Barcelona: Gedisa.
2. FERMOSO, P (1994) **Pedagogía Social**. Barcelona: Herder.
3. NUÑEZ, V. (Coord.) (2002) **La educación en tiempos de incertidumbre: las apuestas de la pedagogía social**. Barcelona: Gedisa
4. ORDUNA, G.; NAVAL, C. (Ed.) (2001) **Gerontología educativa**. Barcelona: Ariel
5. ORTEGA, J. (1999) **Educación social especializada**. Barcelona: Ariel.
6. ORTEGA, J. (1999) **Pedagogía social especializada**. Barcelona: Ariel.
7. PANCHON, C. (1998) **Manual de Pedagogía de la inadaptación social**. Dulac. Barcelona.
8. PEREZ SERRANO, G. (2003) **Pedagogía Social/Educación Social. Construcción científica e intervención práctica**. Narcea. Madrid.
9. PETRUS, A. (Coord.) (1997) **Pedagogia Social**. Barcelona: Ariel.

10. SARRATE, M^a. L. (Coord.) (2002) **Programas de animación sociocultural**. Madrid: Universidad Nacional de Educación a distancia.
11. TRILLA, J. (Coordinador) (1997). **Animación sociocultural. Teorías, programas y ámbitos**. Ariel: Barcelona.

B.2- Altres textos de consulta

1. AMORÒS, P./AYERBE, P (2000) **Intervención educativa en inadaptación social**. Madrid: Síntesis
2. BECK, U (1999) **¿Qué es la globalización?** Barcelona: Paidós.
3. CORTINA, A. (1997) **Ciudadanos del mundo**. Alianza: Madrid.
4. HERRERA, M.; CASTÓN, P. (2003) **Las políticas sociales en las sociedades complejas**. Ariel: Barcelona.
5. GARCÍA, J. (2003) **Dar (la) palabra**. Gedisa: Barcelona.
6. GUASCH, M.; PONCE, C. (2002) **¿Qué significa intervenir educativamente en la desadaptación social?**. Barcelona: ICE-Horsori.
7. JOLONCH, A. (2002) **Educació i infància en risc**. Barcelona: Centre d'Estudis Contemporanis
8. MARCHIONI, M. (Coord.) (2001) **Comunidad y cambio social. Teoría y praxis de la acción comunitaria**. Madrid: Popular.
9. MELILLO, A. ; SUAREZ, E.N. (Comp.) (2000) **Resiliencia**. Buenos Aires: Paidós SAICF.
10. MONDRAGON, J.; TRIGUEROS, I (2002) **Intervención con menores. Acción socioeducativa**. Madrid: Narcea.
11. PLANELLA, J.; VILAR, J. (Eds.) (2003) **L'educació social: projectes, perspectives i camins**. Pleniluni: Barcelona.
12. QUINTANA, JM. (1994) **Educación social. Antología de textos clásicos**. Madrid: Narcea.
13. RIERA, J. (1998) **Concepto, formación y profesionalización de el educador social, el trabajador social y el pedagogo social**. Valencia: Nau Llibres.
14. SEN, A. (2000) **Desarrollo y libertad**. Barcelona: Planeta.
15. WENGER, E. (2001) **Comunidades de práctica**. Barcelona: Paidós

B.3- Metodologies i tècniques

1. BARBERO, J.M.; CORTES, F. (2005) **Trabajo comunitario, organización y desarrollo social**. Madrid: Alianza.
2. CEMBRANOS, F. y otros (1988) **La animación sociocultural: una propuesta metodológica**. Madrid: Popular.
3. COSTA, M; LOPEZ, E. (1991) **Manual para el educador social 1 y 2**. Madrid: Ministerio de Asuntos sociales.
4. GOMEZ, M. (2000) **Els serveis socials i la seva avaluació**. Edicions Universitat de Barcelona: Barcelona.
5. KARLHEINZ A.; HEGE, M. (1997) **Acción socioeducativa. Modelos, métodos, técnicas**. Narcea. Madrid.
6. LOPEZ DE CEBALLOS, P. y otros (2001) **Un método de evaluación formativa en el campo social**. Madrid: Popular.
7. PEREZ SERRANO, G. (1993) **Elaboración de proyectos sociales**. Narcea. Madrid..
8. PEREZ-CAMPANERO, M.P. (1991) **Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativa**. Narcea. Madrid..

9. RIBERAS, G.; VILAR, J.; PUJOL, P. (2003) **Disseny de les intervencions socioeducatives**. Pleniluni: Barcelona.
10. UCAR, X. (1992) **El teatro en la animación sociocultural. Técnicas de intervención**. Madrid: Diagrama.

C) REVISTES

1. **Claves de educación social**. Asociación profesional de educadores de Catalunya.
2. **Educación Social**. Revista de Intervención socioeducativa. Institut de formació Pere Tarrés.
3. **Pedagogia social**. Revista Interuniversitaria. Universidad de Murcia

D) PAGINES WEB

- Funcions del Pedagog en els SATASP. Comitè d'Experts en Recursos Humans.
<http://www.gencat.net/benestar/comiteexperts/menu0.htm>
- Institut Català d'Assistència i Serveis Socials. (ICASS)
Catàleg de serveis <http://www.gencat.net/benestar/icass/cataleg/1>
- IV PLA D'ACTUACIÓ SOCIAL 2003-2006
Aprovat pel Govern de la Generalitat en data 8/10/2003
<http://www.gencat.net/benestar/pas/>
- Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona (Nivell1)
<http://www.bcn.es/catala/laciutat/serveis/>

Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona en xifres

<http://www.bcn.es/estadistica/catala/dades/anuari/cap04/index.ht>